

Anna Rodová
Kategorie C
8. 10. 1997
Fojtíkova 2399. 269 01 Rakovník
oktáva
Gymnázium Zikmunda Wintra
nám. Jana Žižky 186
269 19 Rakovník
tel: 313 251 311
kontakt: lenka.hejdova@centrum.cz
anickarodova.@seznam.cz

„Pravá láska je stav, ve kterém člověk cítí osudovou potřebu být neustále s milovanou bytostí.“

Karel Čapek

Popsat lásku je heroický výkon, dokonce čin doslova nemožný. Každý totiž lásku vnímá jinak, ačkoli všichni si dokážeme obsah slova vyložit, vždycky bude výklad více či méně subjektivně zabarvený. Obecně se láskou myslí dlouhodobý a silný cit, vztah k osobě, zvířeti, ideji či věci. K mezilidskému prožívání lásky patří celá řada dalších emocí, např. touha, přitažlivost, náklonnost, nezištnost, oddanost, důvěra, tolerance... Obvykle se při prožívání opěťované lásky dostavují pocity štěstí, při kterém se do těla vyplavují endorfiny, ale když objekt našeho zájmu a touhy nejeví chuť po sblížení, dostaví se úzkost, sebekritičnost a celá řada pocitů, které souhrnně lidově označujeme jako bolení srdce. Je zvláštní, že právě pro tyto pocity chybí slova, protože se zdá, že neopěťovaných lásek je více, než těch naplněných. Že najít člověka, kterého můžete milovat a klidně vedle něj stárnout, není až tak jednoduché. Dokonce ani biologové nedovedou přesně nevysvětlit, co ono „srdce mi to může utrhnout“ znamená a co se člověkem děje. Sociologové ovšem zdůrazňují, že člověk je tvor společenský, neboť ke svému životu potřebuje lidské společenství, což biologové a psychologové rádi potvrzují. A tak se zdá, že láska je primární lidskou potřebou už proto, že povyšuje přirozenou reprodukci na akt vyšší hodnoty, než je jen zachování živočišného druhu.

Další důvod, proč je nemožné alespoň zevrubně popsat nebo charakterizovat lásku, je subjektivnost prožitku. Například lásku k sobě obvykle cítíme spíše jako pejorativní označení. Egoista, narcis... Jenomže když nemilujete sebe, jak můžete milovat jiné? Naučili nás, že být zaujatý sám sebou je jednoduše špatné, protože musíme citlivě vnímat své okolí, být vždy nápomocni. Jenže nejprve je třeba porozumět sám sobě, aby šlo dobře číst myšlení, chování a jednání druhých. V pubertě se nám ještě ledacos ve společenském chování promine, protože

společnost chápe, že hormonální gejzír vyvolává zmatky, že člověk tak úplně nerozumí sám sobě a jiné hodnotí spíš povrchně. Ale jak běží čas, zmatky zakryje vůle a schopnost ovládat se, ale neschopnost porozumět všemu, co prožíváme, často přetrvává. A přesto se od dospělých očekává, že budou milovat své blízké, že budou tolerovat lidi ve svém okolí, že se povznesou nad jejich slabiny a zloby a bolesti, že je neodsoudí, ale podají přátelskou ruku. Dokonce se čeká, že své nejbližší budete milovat i za jejich chyby a zlovyky, že je absolutně přijmete a nebudete se snažit přetvořit je k obrazu svému. Možná nečekáme takovou všeobjímající lásku od partnera, ale rozhodně se čeká od matky. Křesťanství pro tuto lásku používá symbol pelikána, protože se zdálo, že pelikán matka si nechá mládětem vyzobávat své vnitřnosti, takže až mládě nabere dost sil a bude soběstačné, ona zemře. Dnes je zřejmé, že ani pelikán samice nemiluje své mládě sebezničující láskou, ale pomáhá mu natrávením potravy. Přesto symbol zůstal.

Jiným symbolem pro lásku bývá srdce. Často můžeme vidět na lavičkách parků a na kmenech stromů tento symbol proklátý Amorovým šípem. Ostatně i lidová rčení lásku se srdcem spojují: „Dala mu své srdce, ukryla ho ve svém srdci, bolelo ho srdce, srdeční záležitost...“ Nikdo ovšem souvislost lásky či zamilovanosti s tímto svačím neprokázal. Možná by se spíše hodily ruce, které objímají, obdarovávají, pomáhají... Jenomže to působí poněkud samozřejmě, obyčejně. Možná by ruce patřily altruismu, lásce k bližnímu svému, k ochotě dávat, starat se, pomáhat. Komukoli a kdykoli. I to je láska. To by ale člověk musel být světec. Určitě každý pocítil někdy lítost, soucit a tak se dostavila i chuť pomoci. Nemusí to vždy být balík peněz, někdy stačí jen zájem, vyslechnutí, poponesení nákupu... Ale i taková ochota může končit tím, že ten, ke komu chcete být laskaví, očekává spíše okradení a podle toho se zachová. Příště už si pomoc třeba s taškou rozmyslíte. A když se několikrát setkáte se slušným odmítnutím, už se ani nepokusíte. Stále je možnost věnovat pár korun na některou se sbírek. Jenže sbírek je tolik, že se stávají obtěžujícími. Navíc se neustále objevují nové a nové informace o jejich zneužití. A tak se pomoc smrskne jen na věčné dary, které mohou být někdy jen formou, jak se zbavit starých a nepotřebných věcí.

Možná by symbolem lásky a zamilovanosti mohlo být oko. Ačkoli to zlehčujeme, a tvrdíme, že skutečná láska nesouvisí jen se vzhledem partnera, obvykle je vzhled právě to, co nás na první pohled upoutá a rozhodne o tom, jestli dotyčnému věnujeme i druhý pohled. Jak moc u vzhledu zůstaneme, o tom rozhoduje především věk. Prožívání zamilovanosti i lásky a jejich vyjadřování je totiž velmi individuální.

V dnešní době se velmi probírá vztah mezi jedinci stejného pohlaví. Mnoho lidí se pře o to, co je správné, přičemž názor obvykle ovlivňuje výchova, prostředí, kultura, i vyznání.

Dnes už se ví, že nejde o žádnou libůstku, že jde o biologicky podmíněnou záležitost asi u 4% populace. Demokratická tolerantní společnost tuto odchylku od normy akceptuje. Člověk prostě racionálně nemůže za to, co k druhému cítí. Když jde ale o osvojení a adopci dětí právě u párů stejného pohlaví i tolerantní společnost se rozdělí. Jedni jsou toho názoru, že každá rodina je lepší, než trvale dětský domov. Druzí mají pocit, že homosexuální páry jsou špatným vzorem. Dítě se nenaučí správné roli, jeho socializace ve společnosti bude obtížnější, protože se bude odlišovat. A každá odlišnost může přinášet nejen komplikace, ale dokonce i šikanu a diskriminaci.

Ještě komplikovanější jsou polygamní vztahy.¹ Ačkoli to současná evropská společnost považuje za zvláštní nebo dokonce zvrácené. Kdo ale řekl, že na lásku musí být jen dva? Pokud jim vztah vyhovuje, proč by s tím měl mít někdo jiný problém? Polygamní vztahy vedly i významné osobnosti. Nějaký čas takto žil například francouzský romantický spisovatel Alfréd de Musset, spisovatelka George Sandová nebo současný módní návrhář Osmany Laffita. V některých trojicích se všichni milují navzájem, jinde má žena dva partnery, kteří se navzájem tolerují, ale nemilují. Dnešní polygamní trojice mohou využívat internetový diář, který jim pomáhá rozložit čas adekvátně mezi partnery. To znamená, že každý z trojice ví, kdy a kdo bude s kým. Historicky byla polygamie naprosto legitimní řešení, protože války si obecně vyžádaly větší množství mužských obětí a o ženy se neměl kdo postarat. Dosud je v muslimských zemích polygamie povolena. Muž může mít nejvýše čtyři partnerky, ale musí je naprosto stejně zabezpečit. Dostane-li jedna dárek, musí ho ve stejné hodnotě dostat i zbylé ženy. To vede muslimy v současnosti k životu s jednou partnerkou. Snad jen mužská ješitnost, kdy si muž dokazuje svoji moc, vede k polygamnímu soužití. Pokud je tento vztah dobrovolným rozhodnutím, není až tak divný. Nežádoucí by ale bylo, kdyby takové soužití vycházelo jen z bohatství a moci. Pro Evropana se zdá tento styl rodiny nepřijatelný nebo přinejmenším netolerovatelný.

Samozřejmě objektem lásky mohou být i zvířata, věci nebo činnosti. Zvířecí mazlíček se stává plnoprávným členem rodiny, který lásku vyžaduje a také ji vrací. Přinejmenším u pejsků je tomu tak. I tato láska vyžaduje čas, finanční prostředky a určité oběti. Proto mnoho zvířat končí v útulcích. Člověk si je pořídil nikoli z potřeby dělit se o svůj čas, mít přítele, ale z prestižních důvodů. Přecenil sebe nebo člena své rodiny. Snadnější je opustit věc, kterou jste kdysi milovali a nemohli bez ní být. I ona po jistou dobu přinášela uspokojení. Mohla být

¹ Polygamie, tj. mnohomanželství, z řeckého gamos, sňatek. Souhrnně se tak označuje rodinné soužití muže či ženy s několika partnery opačného pohlaví. V moderní společnosti se pojem polygamie často zužuje na soužití s více partnery..

dětským mazlíčkem, připomínkou zážitků z cest, oblíbeným a nepostradatelným kouskem oblečení nebo dárkem od někoho blízkého. Stejně tak nás ale může uspokojovat hudba, výtvarné umění, tanec a spousta koníčků. Některé nás provázejí po celý život, jiné po určité době vystřídá jiná láska. Přesto střídat koníčky, přátele či věci jak na běžícím pásu, asi není obdivuhodné. Za cokoli, co k sobě připoutáme, neseme svůj díl odpovědnosti. A v tom je pro některé lidi zdroj potíží. Vidí jen sebe, své potřeby. Má-li se o někoho nebo o něco starat, bývá mu to na obtíž. Proto i naše společnost musí řešit domovy pro seniory, pro nemocné či postižené, útulky pro zvířata, sběrný pro vše, co je funkční a použitelné, jen to majitele omrzelo. Tím neříkám, že byste měli ponechávat v domácnosti věci, které už dosloužily, nejsou funkční, šaty, které jste roky neoblékli. Asi bychom z takového bytu, kde ponecháváme vše, co se za léta života nashromáždilo, vystěhovali sebe. To důležité je, znát míru. Vážně uvažovat o potřebnosti nové věci a o možnosti vzdát se staré, když přinášíme novou. Možná bychom si koupili té nové rozmysleli, kdybychom věděli, že bude nutné té staré se zříci. Proto se nás reklamy snaží o nutnosti nových věcí přesvědčit. Navíc vše komplikuje módnost. A tak věc, kterou dnes vyhodíte jen proto, že vyšla z módy, bude za deset let k nesehnání.

Myslím, že láska má desítky podob. Ani když se po několikáté zamilováváme, není to stejné. Proto je důležité vnímat ji celou bytostí a skutečně ji prožít. Může se proměňovat, okouzlovat i po letech, může zraňovat a bolet. Ale může také nebýt. I láska, kterou jsme ztratili nás mohla mnohému naučit a ledacos nám dát. Už nikdy nebudeme stejní, pokud se nás jakákoli láska alespoň dotkla.